

A MAGYAR BIOLÓGIAI ANTROPOLÓGUSOK KITÜNTETÉSEI

Farkas L. Gyula

Szeged

Farkas L. Gy.: *Awards of the Hungarian biological anthropologists. The names of Hungarian biological anthropologists who received scientific awards between 1962 and 2024 were collected.*

Keywords: Awards; Hungarian anthropologists; 1962–2024.

Bevezetés

Bármilyen szakterületen is dolgozik valaki, jóleső érzéssel tölti el, ha munkája után elismerésben részesül. Ez természetesen a tudománnyal foglalkozókra is érvényes.

Ha a hazai kutatók kitüntetésait vizsgáljuk, kiderül, hogy elsősorban a 2.világháború után vált gyakorlattá, hogy meglehetősen sok szervezet számos esetben tüntette ki a munkatársakat. Ez a mi tudományunk esetében is megfigyelhető. A kitüntetésokról aktuális esetekben a média tájékoztatja a közvéleményt, egy idő után azonban feledésbe merülnek ezek az ismeretek. Úgy gondoljuk, hogy a talán nem hiábavaló, ha a kitüntetettek neveit és kitüntetésait összegyűjtve ismertetjük, hogy az utókor részben megismerje nevüket és azt, hogy milyen elismerésben részesültek.

Manapság nem gyakori a felsőoktatásban a tudománytörténettel megismertetni a fiatalságot, jóllehet a múlt ismerete a jelenkor számára is tartalmaz hasznos információkat. Felvilágosít bennünket arról, hogy mit nem érdemes kutatni, mert azt már mások korábban megismerték, de vannak olyan problémák, amelyek talán elkerülnék a figyelmünket, a tudomány története viszont rávilágít arra, hogy mit érdemes kutatni. Olykor a már rendelkezésre álló ismeretek új módszerekkel való felülvizsgálata is szükséges. Ezen munkálatok során ismerhetjük meg azokat a kutatókat, akik sikereket értek el, és ezzel kapcsolatban még magas szintű elismerésben, kitüntetésben is részesültek. Egy kutató általában több évtizedes kiemelkedő munkájának elismerését jelenti a kitüntetés. A tudománytörténet azonban arra is felhívja a figyelmünket, hogy bizony voltak olyan kiváló kutatók is, akik maradandó eredményeket értek el, mégsem részesültek megfelelő elismerésben.

A következőkben szakterületünk kitüntetettjeit és kitüntetésüket kívánjuk bemutatni. Ez az összefoglalás a rendelkezésre álló adatok alapján készült, valószínűleg nem tekinthető teljesen kifogástalannak. Az egyes személyeknél a doktori cím nincs feltüntetve, mert a felsoroltak mindegyike rendelkezik egyetemi doktori fokozattal.

A kitüntetettek névsora

Bakonyi Ferenc kutató: Magyar Népköztársasági Sportérdemérem arany fokozata (1981).

Bartucz Lajos egyetemi tanár: A Magyar Biológiai Társaság tiszteletbeli tagja (1962), Munka érdemrend arany fokozata (1964).

Bereczki Zsolt egyetemi adjunktus: Magyar Ezüst Érdemkereszt kitüntetés (2023).

Bodzsár Éva egyetemi tanár: MTA Verzár Frigyes díja (1986), Széchenyi professzori ösztöndíj (1997), Széchenyi István ösztöndíj (2001), MBT Gelei József életműdíja (2009), ELTE Pro Universitate díj (2012), Apáczai Csere János díj (2014).

Buday József főiskolai tanár: Kiváló munkáért (1981), OTDK Mestertanár (1999), OTP Fáy András díj (1999), Széchenyi professzori ösztöndíj (2000), Magyar Köztársaság Lovagkeresztje kitüntetés (2004).

Darvay Sarolta egyetemi docens: ELTE Quint József emlék-plakettje (2009), ELTE Rektori kiválósági különdíj (2016), ELTE Diákokért Emlékérem (2017), Brunszvik Teréz díj (2017), MBT Gelei József életműdíja (2021).

Dezső Gyula ny. főtanácsos: Bartucz Lajos emlékplakett (1991).

Eiben G. Ottó egyetemi tanár: Állami Ifjúsági díj (1986), Gorjanovic-Kramberger plakett (1986), Bartucz Lajos emlékplakett (1987), Hrdlicka emlékérem (1989), Horvát Antropológiai Társaság tiszteletbeli tagja (1992), Szent-Györgyi Albert díj (1995), Szentágothai János díj (1999), Körmend város díszpolgára (1999), Eötvös József ezüst koszorú (2002).

Farkas L. Gyula professor emeritus: Oktatásügy kiváló dolgozója (1970), Magyar Biológiai Társaság tiszteletbeli tagja (1980), Kiváló munkáért kitüntetés (1980), JATE Aranykoszorús törzsgárdajelvény (1984), József Attila emlékplakett (1998), MBT Gelei József életműdíja (1998), Pedagógus Szolgálati emlékérem (2002), MBT Huzella Tivadar emlékérem (2010), Professor emeritus cím (2011).

Gyenis Gyula egyetemi tanár: Széchenyi Professzori ösztöndíj (1994), Magyar érdemrend lovagkereszt polgári tagozat kitüntetés (2014).

Henkey Gyula: jogász, autodidakta antropológus: A szocialista kultúráért (két alkalommal), Pilinszky János díj (1992), Bács-Kiskun Megye Tudományos díja (2002).

Joubert Kálmán tudományos főmunkatárs: MBT Huzella Tivadar emlékérem (2012).

Kiszely István tudományos munkatárs: A bécsi Anthropologische Gesellschaft rendes tagja (1969).

Kralovánszky Alánné Éry Kinga igazságügyi szakértő: Magyar Nemzetért emlékérem (1990), Kuzsinszky Bálint emlékérem (1991), Erdy János emlékérem (2003), Rómer Flóris emlékérem (2004), Deák Dénes díj (2021).

Lengyel Imre egyetemi tanár: Wenner-Green Alapítvány emlékérem (1978), Centre National de la Recherche Scientifique emlékérem (1978).

Lipták Pál professor emeritus: A szocialista kultúráért kitüntetés (1960), Az oktatásügy kiváló dolgozója (1980), Bartucz Lajos emlékplakett (1989), Professor emeritus cím (1994).

Marcsik Antónia egyetemi docens: Kiváló munkáért kitüntetés (1982), Magyar Nemzetért emlékérem (1990), MBT Herman Ottó díj (2022).

Mészáros János egyetemi tanár: Pro Universitate díj (2005).

Molnár Erika egyetemi docens: Magyar Érdemrend tisztí kereszteje polgári tagozata (2020), MBT Huzella Tivadar emlékérem (2024).

Nemeskéri János c. egyetemi tanár: Munka Érdemrend ezüst fokozata, KSH Keleti Károly emlékérem, Fányes Elek emlékérem (1989).

Nyilas Károly egyetemi docens: Magyar Honvédelmi Szövetség Kiváló munkáért bronz és ezüst fokozata, Miniszteri dicséret, Besenyei emlékérem, Hortobágyi Tibor emlékérem, Nagydobosért emlékérem, Kiváló oktató kitüntetés.

Pap Ildikó c. igazgató: Markusovszky Lajos díj (2008), MBT Gelei József életműdíja (2015), Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetés (2022), Magyar Biológiai Társaság tiszteletbeli tagja (2024).

Pálfi György egyetemi docens: MTA Pro Scientia Aranyérme (1989), Akadémiai Ifjúsági díj (1994), OTDK emlékérem (2002), Akadémiai Pálmák Rendje lovagi fokozat (Francia, 2012), Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetés (2021).

Pápai Júlia kutató: Magyar Köztársaság Ezüst érdemkeresztje (2007), Magyarországért emléklakett (2008).

Rajkai Tibor tudományos főmunkatárs: Post humus főiskolai tanár (1990).

Susa Éva ny. igazságügyi főtanácsos: A kivégzettekért Memento 1945–1956 emléklakett (1995), Gyémánt fokozatú igazságügyi szakértő cím (1996), Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetés (2000), Emberi Jogokért Emlékérem (2003), Politikai Elítéltek Közösségének tiszteletbeli tagja (2005), Politikai Elítéltek Közösségének emléklakettje (2006).

Szathmáry László egyetemi docens: 1300 éves Bulgária érem (1982), Széchenyi Proszkori ösztöndíj (1997), MBT Herman Ottó díj (2014).

Szikossy Ildikó muzeológus: Markusovszky Lajos díj (2008).

Thoma Andor egyetemi tanár: a Belga király Koronarend Parancsnoki fokozata (1988).

Vámos Károly ny. egyetemi docens: Kiváló munkáért (1983), Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Kiváló nevelője kitüntetés (1984).

Összefoglalás

A szöveges részben megnevezett személyek és a velük kapcsolatos kitüntetések az Anthropologiai Közlemények 65 évfolyamában található köszöntésekből, évfordulókról készült megemlékezésekből, nekrológokból, valamint az interneten található életrajzi adatokból származnak.

Összesen 30 kitüntetett személy nevét és 81 kitüntetésük megnevezését sikerült megállapítani.

Az összefoglalás nem tekinthető tökéletesnek, mert több olyan, régebben élt vagy még ma is élő biológiai antropológusra vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat, akik a szakterületen számos közleménnyel rendelkeznek. Ilyenek: Malán Mihály egyetemi tanár, Pap Miklós egyetemi docens, Józsa László egyetemi tanár, Kustár Ágnes muzeológus, Zoffmann Zsuzsanna muzeológus, Bottyán Olga muzeológus, Szilágyi Katalin egyetemi adjunktus, Fóthi Erzsébet muzeológus.

Nincsen feltüntetve az összefoglalásban azoknak a neve, akik nem antropológiai szakterületen tevékenykedtek, de rendelkeznek antropológiai jellegű közleményekkel. Ilyenek: Ágfalvi Rózsa főorvos, Véli Görgy gyermekorvos, Harsányi László egyetemi tanár, Kocsis S. Gábor egyetemi docens, Fazekas András egyetemi tanár, Till Gabriella orvos és még minden bizonnyal az itt felsoroltokon kívül is vannak, akik megemlíthetők lennének. Ők elsősorban orvosok, ill. testnevelő tanárok.

Vannak olyan antropológusok is, akik hosszabb, eredményes kutatómunkájuk után sem részesültek kitüntetésben, például Tóth Tibor az Embertani Tár korábbi vezetője.

